

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Quæstio II. De supernaturalitate Actûs Fidei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](#)

QUÆSTIO II.

De Supernaturalitate Actus Fidei.

ARTICULUS I.

*An Habitus, & Actus fidei: itemque
prævia Pia Affection, & alia, ad actum
fidei requisita, sunt necessaria super-
naturalia.*

676. **C**ommunissimè definitur *super-*
naturale esse id, quod super-
rat vires, & exigentiam to-
tius naturæ creatæ, sive, quod nulli creatæ
substantie ut quod, determinatæ, vel inde-
terminate debetur. Dicitur 1. *quod superat*
vires totius naturæ creatæ: hoc est, vires,
tam activæ, quam passivæ; nam, licet nul-
lae vires activæ creatæ exigant producere a-
nimam rationalem, tamen ista non est sup-
ernaturalis; quia materia prima habet vi-
res passivæ, quæ saltem indeterminate exi-
gunt recipere animam rationalem. Dicitur
2. *substantia ut quod;* nam unioni hyposta-
tice, quæ est substantia ut quo, multa de-
bentur accidentia supernaturalia. Pariter
accidentibus supernaturalibus debentur alia
accidentia supernaturalia, ut visio beatifica
debetur lumini gloriae.

Substantia autem creata supernaturalis
ut quod possibilis non est, ut communiter
docent cum Suarez in 1. p. D. Thomæ l. 2. de
attributis DEI, c. 9. à n. 14. eoquod non
posset explicari, in quo staret ejus superna-
turalitas; cum enim substantia per se inten-
datur, non posset supernaturalitas substanc-
tiae ut quod explicari per hoc, quod non
esset debita alteri, sicut tamen explicatur su-
pernaturalitas accidentium. Dein non pos-
set dici, illam substantiam esse supernatura-
lem, quæ sit in eodem ordine cum DEO; nam in pari ordine cum DEO nulla creatura
esse potest. Si autem dicatur, eam tantum
debere aliquo modo participativè esse in eo-
dem ordine cum DEO, seu superior aliis:
contra est. Angeli, vel animæ rationales,
etsi respectu aliarum substantiarum sint in
ordine superiori, non sunt supernaturales;
& sunt possibles creature spirituales nobiliores
istis, nec tamen erunt supernaturales;
quia saltem dici possunt indeterminate debi-
ta universo: ergo debet esse alia adhuc ma-
jor superioritas, quæ explicari non potest.

Si dicatur substantia supernaturalis illa,
cui debentur accidentia, quæ aliis substantiis
non debentur, iterum contra est: Angelis,
& animabus rationalibus debentur multa
accidentia, quæ aliis substantiis non deben-
tur: ergo iterum nihil explicatur. Accedit,
quod, si admittatur substantia ut quod super-
naturalis in hoc sensu, difficillimè sine cir-
culo possit explicari supernaturalitas acciden-
tium. Si dicatur substantia ut quod su-
pernaturalis esse illa, cui debetur visio bea-
tifica: Resp. juxta SS. Patres talem substan-

tiam creatam esse impossibilem, ut probatum
tract. de DEO à n. 179.

677. Jam verò *supernaturale dividitur*
in supernaturale Theologicum, & superna-
turale Philosophicum. Illud, seu *Supernatu-*
rale Theologicum est, quod ex intrinsecis
suis prædicatis ordinatur ad beatitudinem,
seu visionem DEI, ut gratia sanctificans,
unio hypostatica &c. *Supernaturale Philo-*
philicum est, quod non ordinatur ex intrin-
secis suis prædicatis ad beatitudinem, ut re-
plicatio resuscitatio mortui &c. Dividitur
2. in *supernaturale quoad substantiam, &*
supernaturale quoad modum. Per substanti-
am intelligitur hæc essentia; hinc in hoc sensu
erit accidentia possunt esse supernaturalia
quoad substantiam. Est autem *supernatu-*
rale quoad substantiam illud, quod in
nullis circumstantiis debetur naturæ creatæ;
& sic se habet gratia sanctificans, & resusci-
tatio mortui &c. *Supernaturale quoad mo-*
dum est illud, quod quidem in his circum-
stantiis non debetur naturæ creatæ, et si de-
beri possit in aliis: tale est, si rosa produca-
tur durante frigore hyemali, vel morbus,
lentis quidem remedium absolútè curabilis,
curetur in momento.

Dividitur 3. in *supernaturale inse-*
am & supernaturale præsuppositivæ. Primum est,
cui propriè competit definitio data: alterum
autem tantum est analogiè supernaturalis,
& est illud, quod quidem in se est naturale,
præsupponit tamen aliquid supernaturalis:
sic e. g. comætio, vel ambulatio hominis, à
morte resuscitati, est in se prorsus natura-
lis, ut patet: attamen, quia præsupponit
miraculosam à mortuis resuscitationem, est
supernaturalis præsuppositivæ. Similiter, si
triticum, supernaturaliter productum, dein
seminetur, & ex eo crescat aliud novum,
hoc secundum erit supernaturale præsuppo-
sitivæ.

678. Dico 1. *Habitus fidei Divina in-*
fusus est supernaturalis quoad substantiam,
ita certa omnium Theologorum. Prob. 1.
hoc ipso consensu communi Theologorum,
qui in materia, quæ dependet à libera vol-
luntate DEI, & cuius notitia debet potissimum
haberi ab auctoritate, vel traditione,
magnum pondus habet. Prob. 2. efficaciter
ex Tridentino sess. 6. c. 7. & quidem sim-
ul etiam de habitu spei, & charitatis
(quod hæc noto; quia agendo de illis sup-
ponemus, eos habitus esse supernaturales)
ita ibi habet Concilium: *Hanc disposi-*
tionem, seu præparationem, justificatio ipsa
consequitur, quæ non est sola peccatorum re-
missio, sed & sanctificatio, & renovatio
interioris hominis per voluntariam suscep-
tionem gratia, & donorum: ergo suscep-
to gratia, & donorum distinguuntur à præpara-
tione, quam sequitur: cum ergo inter di-
spositiones capite præcedenti etiam positus
fuerit actus fidei, & spei, per dona, quæ sus-
cipiuntur, non intelliguntur actus, sed in-
telligitur habitus fidei, spei, & charitatis:
adeoque isti in justificatione supernaturali
infunduntur, & consequenter sunt supra-
naturales.

Prob. cons. Aliqua fides nomine dominorum venit: non actualis, ut modò probatum: ergo habitualis. prob. ma. Concilium eodem capite inferius explicans illud dona ait: *Unde in ipsa iustificatione cum remissione peccatorum hac omnia simul infusa accipit homo per Iesum Christum, cui inseritur, fidem, spem, & charitatem:* ergo justificatis infundit aliqua fides: ergo habitualis. Ex quo etiam consequitur, spem, & charitatem habitualem, infundi; quia Concilium non aliter loquitur de his, ac de fide: loquendo autem de hac, loquitur de habituali: ergo etiam loquendo de illis. Sed & alia dicta Scripturæ, Patrum, & Conciliorum, ut expendenti facile constabit, probant eodem modo, de his habitibus, vel eorum actibus, sicut de habitu, & actu fidei: imò plura expressè loquuntur de omnibus.

679. Confir. ex Concilio Moguntino c. 7. ubi explicans dictum caput Tridentini ait: *Per Spiritum S. unam cum fide simul charitatem in corde diffusam, ac spem accipit, hisq. DEI donis in ipso permanentibus, non jam solum reputatur, aut nominatur, sed vere existit iustus:* sed fides, spes, & charitas permanens, est habitualis: ergo. Non autem dicas, quod fides ista sit naturalis in se, & tantum per accidentem infusa; nam præter jam dicta, sub initium hujus tractatus n. 25. huic replicæ etiam opponitur Tridentinum, quod eod. capite 7. de eadem fide habituali infra subdit: *Hanc fidem ante baptismi sacramentum, ex Apostolorum traditione, catechumeni ab Ecclesia petunt, cum petunt fidem, vitam eternam praestantem:* atqui id, quod præstat (licet non se solo, seu sine spe, & charitate, ut ibidem dicitur) vitam eternam, seu conductus ad beatitudinem supernam, est Theologicæ supernaturale, & quidem non tantum quoad modum, sed etiam, ut omnes fatentur, quoad substantiam; alias non tam ipsum, quam ejus modus præstaret vitam eternam: ergo. Addi posset alia ratio, scilicet, habitum debere esse supernaturale; quia id exigit gratia, ut diximus n. 30. & bona estratio: sed quia habet objectiones, quas refellere longum foret, sufficiunt mihi priores. videri potest Lugo de fide disp. 9. sec. 3. n. 48. & 49.

680. Dico 2. Ipse etiam actus fidei est supernaturalis, tam quoad modum, quam quoad substantiam. ita communis. Prob. 1. p. conclusionis. Quod actus fidei saltem sit supernaturalis quoad modum, est de fide ex pluribus Scripturæ locis, adductus à SS. Patribus contra Pelagium. Sic ad Ephes. 2. v. 8. dicitur: *Gratia est salvati per fidem, & hoc non ex vobis; DEI enim donum est.* & ad Philippen. 1. v. 29. *Vobis donatum est pro Christo, non solum, ut in eum credatis &c.* Idem docent Concilia Arauficanum. II. can. 7. ait: *Siquis per naturam vigorem bonum aliquod, quod ad salutem pertinet vitam eternam, cogitare, aut eligere, sive salutari, id est, evangelizanti prædicationi, consentire posse confirmat, absque illuminatione, & inspiratione Spiritus S. heretico fallitur spiritu.*

R. P. Ant. Mayr. Thol. Tom. I.

Nota post cogitare irrepsisse duo haec verba: *non expedit, quæ & sensum turbant, & omnino superflua sunt, ut Binius in hoc Concilio notat: & hinc meritò ab aliis, & nobis omissa sunt. Tridentinum sess. 6. can. 3. ait: Si quis dixerit, sine præveniente Spiritus S. inspiratione, atque ejus adjutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut poni posse, sicut oportet, ut ei iustificationis gratia conferatur, anathema sit.* Accedit, quod damnata sit haec propositio 23. Bajana: *Absurda est eorum sententia, qui dicunt, hominem ab initio dono quodam supernaturali, & gratuito, supra conditionem naturæ sua, fuisse exaltatum, ut fide, spe, & charitate, DEUM supernaturaliter coleret.*

681. Probatur jam 2. p. seu quod actus fidei etiam sit supernaturalis quoad substantiam, seu quoad intrinseca prædicata: & quidem prob. 1. ex communi Theologorum (ut testatur Lugo, qui de hac materia videri potest disp. 9. de fide per totam) cum S. Thomas 1. 2. q. 62. a. 3. ad 2. & aliis pluribus locis, citatis à Suarez l. 2. de gratia c. 5. n. 4. Prob. 2. Ex Scripturis, Conciliis, & Patribus habetur, quod ad actum fidei elicendum homo indiget necessariò peculiari auxilio Divinae gratiae: ergo est intrinsecè supernaturalis. cons. patet: nam, quod intrinsecè naturale est, non potest esse supervires naturales, nec exigit vires gratiae supernaturalis. ant. prob. sic Matth. 11. v. 27. dicitur: *Neque Patrem quis novit, nisi Filius, & cui voluerit Filius revelare.* & 2. Corinth. 3. v. 5. Non quod sufficientes simus cogitare aliquid à nobis, quæ ex nobis. & 1. Corinth. 12. v. 3. Nemo potest dicere Dominus Iesus, nisi in Spiritu S. item Joannis 6. Hoc est opus DEI, ut credatis in eum, quem misit ille. Idem probant textus, & Concilia allata n. 680. Similia habet Milevitanum c. 4. dicens: *Cum sit utrumque donum DEI, & scire, quid facere debeamus, & diligere, ut faciamus.*

682. Confir. 1. Ad actum fidei (& eadem ratio est de actu spei, & charitatis) requiritur habitus per se infusus, & supernaturalis (qualem dari probavimus n. 678.) vel omnipotentia, loco ipsius extrinsecè applicata, & concursum habitus supernaturalis supernaturaliter supplens: ergo actus fidei superat vires naturæ creatæ, adeoque est supernaturalis. Confir. 2. Actus fidei est positiva dispositio, conducens ad vitam eternam, & quidem de congruo saltem meritoria (nec minus talis dispositio, & meritorum, est actus spei: actus charitatis vero omnino affert secum jus ad vitam eternam) ergo est intrinsecè, & quidem Theologicæ supernaturalis. cons. patet, & conceditur etiam ab adversariis. ant. prob. in primis Tridentinum sess. 6. c. 6. expressè docet, homines per fidem actualē disponi ad justificationem. & Apostolus ait ad Hebr. 10. v. 38. *Justus autem meus ex fide vivit.* & c. 11. v. 6. *Sine fide autem impossibile est placere DEO:* ergo.

683. Respondebis 1. habitum fidei requiri,

quiri, non ad actum fidei simpliciter eliciendum, sed ad moraliter eliciendum; cum sine habitu difficultimē eliceretur. Sed contra est. Concilia, & Patres, planē dicunt, sine gratia simpliciter non posse elici actum fidei, & non tantum, non posse facile, aut non nisi difficulter elici. 2. Si simpliciter posset elici naturaliter actus fidei, tunc difficultas circa illum eliciendum posset tolli per habitum acquisitionem naturalē, adeoque posset in multis casibus, elici viribus purē naturalibus actus fidei, etiam facile: quod nemo dixerit. 3. Habitū infusi non dant facile posse, sed simpliciter posse, ut communissime omnes docent. Alii respondent, habitum requiri ad infallibilitatem assensū: sed hac planē aliud non est, quam exigentia actū, ut objectum ita se haheat, prout ipse affirnat: ergo infallibilitas realiter est ipse actus.

Respondebis 2. auxilium gratiae supernae, vel etiam habitum, non requiri ad substantiam actū, sed ad modum quandam illi superadditum. At contra. Non potest explicari, quid sit ille modus; nam 1. non est intensio; ad quemvis enim actum fidei, etiam non intensum, requiritur habitus, aut gratia; nam Concilium Tridentinum, & alia omnia, loquuntur de omni actu, sive intenso, sive remisso, modo sit, prout oportet, ad salutem. 2. Quivis actus disponit ad justificationem, & quilibet reddit fidem, sicut quilibet contrito perfecta reddit contritum, & justificatum: ergo ad quemlibet est necessarium auxilium gratiae. 3. Modus ille non est modus proportionis cum fine supernaturali; si enim actus ex sua essentia non habet proportionem, non poterit illam recipere ab eo modo; proportio enim illa est per modum meriti, scilicet congrui: atque modus non potest reddere actum meritorium; cum neque sit formaliter meritorius, nec opus dignificet, ut dignitas personae: sed nec ullus alias modus convenienter assignari potest: ergo.

684. Dico 3. Species, concurrentes ad actum fidei, probabiliter non debent esse per se supernaturales. ita Suarez, Lugo, Oviedo, Platelius, Haunoldus, Ripalda, Arriaga. Prob. Species naturales possunt, sive per habitum supernaturalē, sive per concursum DEI supernaturalē, elevari ad hoc, ut possint concurrere ad actum supernaturalē: ergo non est necesse, ut sint supernaturales. cons. non videtur posse negari; quæ enim necessitas specierum supernaturalium, si naturales sufficienter influere possint? Ait quidem Granado, quod post species naturales, deservientes ad cognitiones naturales, infundantur à DEO species supernaturales: at hoc gratis dicitur, si species naturales sufficient: præterquam, quod illæ species habeant alias difficultates, quas vide apud Lugo *de fide disp. 9. sec. 4. n. 59. & seq.*

Jam prob. ant. Intellectus, & voluntas, licet sint potentiae naturales, possunt elevari ad concurredum ad actus supernaturales, ut pater; alias actus fidei, spei,

& charitatis, non essent vitales: nechomo illos produceret, sed tantum recipere, que haberet merè passivæ, contra Tridentinum *sess. 6. can. 4.* ergo etiam possunt elevari species naturales. Et certe non video, quare species illæ, quas aliquis acquirit naturaliter, ex auditione catechista, non possint ratione elevationis extrinsecæ, influe re in actum fidei. Dixi tamen in conclusione, species non debere esse per se supernaturales; non enim nego, posse esse tales: dein etiam potest contingere, ut, cum obiectum ipsum sit prorsus supernaturale, etiam species sint supernaturales, e. g. si DEUS aliquem Sanctum de supernaturali aliquo mysterio interius illustret.

685. Dico 4. Licet judicium remotum, & speculativum, de evidentiā credibilitatis, possit esse naturale, ut diximus *n. 498.* tamen judicium proximum, & practicum, im mediately dirigens ad eliciendam piam affectionem, debet esse supernaturale quoad substantiam. ita Suarez *de fide disp. 6. sec. 8. n. 12. & seq.* Valentia, Ripalda, Platelius. Prob. 1. Judicium hoc proximum immediately dirigit ad piam affectionem, seu actum supernaturalē voluntatis: ergo debet esse supernaturale; quia, ut Ripalda *de ente supernat. tom. 1. disp. 49. sec. 4. n. 24. cx* Patribus, & Theologis probat, ad omnem actum voluntatis supernaturalem prærequisitur illustratio, seu actus intellectus supernaturalis. Prob. 2. Concilium Milevitatum *cān. 4.* docet, per gratiam revelari nobis intelligentiam mandatorum, datur simul, scire, & diligere: ergo notitia, saltem ultima, & practica, de mandato eliciendi, seu imperandi actum fidei, est gratia, seu actus supernaturalis.

Similiter Tridentinum *sess. 6. c. 6.* expressè air: *Disponuntur autem ad ipsam justitiam, dum excitati Divinā gratiā, & adjuti, fidem ex auditu concipientes, libere moventur in DEUM, credentes &c.* ergo ante liberam voluntatem credendi requiruntur, & auditus fidei, seu exterior proposicio, & interna excitatio gratiae, quam de in Concilium declarat, stare in illuminacione DEI, à qua *c. 5.* dixerat, *ipsius justificationis exordium . . . sumendum esse;* quod exordium non potest esse à nobis, sed debet esse à gratia, ut est clara doctrina contra Semipelagianos. Pariter Arausianum II. *can. 5.* definit, *ipsum credibilitatis effectum esse per gratia donum, id est, per inspirationem Spiritus Sancti. & can. 7.* docet, non posse hominem *salutari . . . predicationi consentire . . . absque illuminatione, & inspiratione Spiritus Sancti.* vide Suarez *de fide disp. 6. sec. 8. n. 13.* Addo, quod judicium speculativum etiam debeat esse supernaturale, casu, quo judicium practicum illo niteretur, tanquam consequens suo antecedente; nam consequens supernaturale exigit utique etiam antecedens tale; alias firmiter niteretur minus firmo.

686. Dico 5. Apprehensiones præviae ad judicium etiam practicum, & supernaturale

rale credibilitatis, probabiliter non debent per se esse supernaturales. ita Lugo de fide disp. 9. sec. 5. Platelius, Salas, contra alios etiam magnos autores. Prob. conclusio potissimum negativè; quia non est ratio, vel necessitas, ob quam ex apprehensiones debeat esse supernaturales; si enim esset aliqua necessitas, tunc ideo; quia debentur concurrere ad judicium supernaturale: haec nulla est: ergo. prob. mi. potest aliquid naturale elevari ad influendum in aliquid supernaturale, ex n. 684. ergo etiam apprehensiones naturales possunt influere in judicium supernaturale.

Confir. Cum saepe ultima apprehensio sit complexa, vel ob aliam rationem presupponat alias apprehensiones priores, quae præviè disponant ad istam ultimam, tunc, si ista juxta adversarios deberet esse supernaturalis, deberent etiam plurima prævia esse supernaturales, quod gratis dicitur. Nec dicas, illas esse tantum causas, vel dispositiones remotas; et si enim sunt causæ, vel dispositiones remotæ ad actum fidei, non sunt dispositiones, vel causæ remotæ, sed proximæ ad apprehensionem præviam, juxta adversarios supernaturalem: adeoque deberent etiam esse supernaturales; siquidem, ut ipsi volunt, apprehensio naturalis non possit concurrere ad actum supernaturale.

687. Nota hic 1. Conclusio nostra procedit in casu, quo apprehensio non sufficienter illustreret ad piam affectionem, ut diximus esse communiorum n. 487. si enim quis oppositum supponeret, tunc apprehensio illa, proximè dirigens ad piam affectionem, deberet esse supernaturalis, ex omnibus illis rationibus, quibus à n. 685. probatum est, judicium ultimum practicum debere esse supernaturale. Nota 2. Conclusio procedit de apprehensionibus, præcedentibus immediate judicium credibilitatis, non vero de præcedentibus ipsum actum fidei, de quibus major esset difficultas.

Lugo cit. disp. 9. de fide sec. 5. n. 84. ait, etiam apprehensiones, immediate præcedentes actum fidei, non debere necessariò esse supernaturales. Ego disjunctivè dico: si non est specialis efficax ratio, pro apprehensionibus his secundis, & earum supernaturalitate, etiam istæ non erunt necessariò supernaturales: si sit talis ratio, concedo, eas fore supernaturales: & fors aliqua ratio esse posset ista. Apprehensiones præviae ad fidem debent representare testimonium DEI, propter se ipsum dignum altissimo assensu: atqui taliter non possunt testimonium DEI representare apprehensiones tantum naturales: ergo. ma. videtur clara; quia actus fidei debet ita tendere, seu ita amplecti testimonium DEI. mi. etiam videtur difficulter posse negari; quia testimonium ut dignum altissimo, & supernaturale assensu fidei, non videtur posse representari per apprehensiones tantum naturales.

Nec dicas, testimonium DEI, ut dignum altissimo assensu, posse representari à judicio credibilitatis; nam non videtur posse testi-

monium DEI ita representari à judicio prævio credibilitatis; alias hoc judicium esset assensus propter testimonium DEI, & consequenter jam esset actus fidei. Sed fors huic difficultati responderi posset, dicendo, posse quidem à judicio credibilitatis ita representari testimonium DEI, sed tantum ut objectum materiale: qua ratione illud judicium non erit actus fidei; quia non affirmat, adesse testimonium DEI; quia DEUS dicit, illud adesse: sed quia dantur alia motiva credibilitatis, quæ motiva non sufficiunt ad actum fidei. Sed quidquid de hoc sit, nolim de eo fusius disputare; unde inhæreo modo datae responsioni disjunctivæ.

688. Dico 6. Pia affectio est supernaturalis quoad substantiam, ita communissima. Hanc conclusionem supposui n. 526. nunc probo 1. ex Apostolo ad Philipp. 2. v. 13. dicente: *DEUS est enim, qui operatur in vobis, & velle, & perficere, pro bona voluntate.* 2. ex Araucano II. quod can. 5. ita definit: *Siquis, sicut augmentum, ita etiam initium fidei, ipsum credibilitatis affectum .... non per gratiae donum, id est, per inspirationem Spiritus S. corrigentem voluntatem nostram ab infidelitate ad fidem .... naturaliter nobis inesse dicit, Apostolicis dogmatibus adversarius approbatur.* Confir. 1. Ad istam piam voluntatem, seu piam affectionem voluntatis, requiritur gratia præveniens, & adjuvans, ut docet Tridentinum Ieff. 6. c. 6. ubi dicit, quod ex citati Divinâ gratiâ, & adjuti, fidem ex auditu concipientes, liberè moventur in DEUM, credentes: hoc est, liberum motum piaæ affectionis elicunt: ergo pia affectio est supernaturalis; quia superat vires nostras naturales, & exigit adjutorium gratiæ Divinæ. Confir. 2. ratione. Fides est meritoria, saltem de congruo: omne autem meritum fundatur in volitione libera supernaturali: ergo etiam pia affectio, in qua fundatur meritum fidei, est volitio libera supernaturalis. Plura vide apud Lugo de fide disp. 10. sec. 3.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

689. O B. 1. contra 2. conclusionem. S. Augustinus in exposit. quarundam proposit. epist. ad Roman. proposit. 6. 1. ait: *Nostrum enim est credere, & velle: illius autem DEI dare credentibus, & voluntibus, facultatem bene operandi:* ergo actus volendi credere, itemque ipse actus fidei est noster, seu naturalis nobis. Confir. 1. ex S. Thoma 2. 2. q. 171. a. 2. ad 3. dicente. *Alio modo est aliud supra naturam, quantum ad modum actus, non autem quantum ad substantiam ipsius, sicut diligere DEUM, & cognoscere eum in speculo creaturarum:* ergo actus fidei est quidem quoad modum, non autem quoad substantiam supernaturalis. Confir. 2. S. Doctor ibidem ait, non dari donum
B b 2 gra.

gratiae habituale ad ea, quae sunt supernaturalia quoad substantiam: ergo, vel pia affectio, & etiam actus fidei, non sunt supernaturales, vel non dantur pro iis eliciendis habitus supernaturales. Resp. neg. conf. S. Augustinus *l. 1. retract. c. 23.* dictum illud retractat, & fidem numerat inter DEI dona, ac addit: *Utrumque ergo (hoc est, credere, & operari salutariter) nostrum est, propter arbitrium voluntatis, & utrumque tamen datum est per Spiritum fidei, & charitatis.... utrumque ipsis DEI est; quia ipse preparat voluntatem, & utrumque nostrum; quia non fit, nisi volentibus nobis.*

Ad 1. confir. neg. suppositum. cons. Angelicus ibi terminum *supernaturale* accipit in alia significacione: scilicet, per supernaturalē quoad substantiam intelligit actiones miraculosa, & extraordinaria, quas viri Sancti s̄epius, non tamen habitualiter potuerunt operari, & quibus nec genericē similes possunt naturaliter produci: quales e.g. sunt resuscitationes mortuorum, prophetiae &c. alias autem actiones vocavit supernaturales, tantum quoad modum; quia saltem genericē aliquo modo similes possumus producere viribus naturae, e.g. aliquem saltem amorem DEI. Ad 2. confir. neg. cons. quia S. Doctor tantum negat, Sanctis fuisse concessum habituale donum supernaturalium quoad substantiam, prout hunc terminum ibi sumit, scilicet pro miraculis, & prodigiis extraordinariis &c.

690. Ob. 2. Tridentinum, & Arausidianum, non negant, posse naturaliter elicere fidem: sed tantum negant, posse elicere fidem, *sicut oportet*: ergo potest quidem naturaliter elicere actus fidei quoad substantiam, sed non quoad modum. Confir. 1. Si actus fidei, & charitatis, non possent esse naturales, posset quis scire, se esse in statu gratiae; quia potest quis scire, se eliciisse actum charitatis: hoc est fallum: ergo. Confir. 2. Rationale, & irrationale, est idem animal quoad substantiam: ergo etiam fides naturalis, & supernaturalis. Resp. neg. cons. Illud *sicut oportet* significat talem fidem, quae disponat ad gratiam, vel justificationem: hæc autem fides quoad substantiam intrinsecè differt ab alia, quam elicit hereticus, dum elicit actum fidei naturalis de eodem objecto materiali. An autem possit actus fidei naturalis elicere propter idem prorsus objectum formale, disputant Theologi, nec Concilium voluit hanc litteram decidere; unde ad praescindenda dubia dixit: *sicut oportet*. Ad 1. confir. neg. ma. nemo enim scit, an actum supernaturalis, *sicut oportet*, an tantum actum naturale elicuerit; & hoc nemo scit; vel quia nemo scit, se egisse ex vero amore DEI super omnia, vel saltem, quia nemo scit, se egisse cum omnibus requisitis ad actum supernum; neque enim dicimus, non posse elicere illum amorem DEI naturalem: imò oppositum defendimus tract. de gratia n. 95. Et idem dicendum de actu fidei, si possibili-

lis sit revelatio DEI naturalis, de quo vide dicta n. 142. Ad 2. confir. neg. ant. licet enim rationale, & irrationale, genericē convenient, tamen utique substantialiter, seu essentialiter differunt.

691. Ob. 3. contra 3. conclusionem. Species, & habitus, debent esse ejusdem ordinis; nam ex utroque constitutur principium complectum actus: sed habitus fidei est supernaturalis: ergo etiam species debent esse supernaturales. Confir. 1. Habitus scientiae infusionis in Christo exigebat quoque species supernaturales: ergo etiam habitus fidei eas exigit. Confir. 2. Ad conclusionem supernaturalem requiruntur etiam præmissæ supernaturales: ergo etiam ad judicium supernaturale requiruntur species supernaturales; cum sit par ratio. Resp. neg. ma. universaliter sumptam; nam, sicut objectum non debet esse semper ejusdem ordinis cum habitu, vel potentia (ut patet in anima rationali spirituali, & naturali, cognoscente materialia, & supernaturalia) ita nec species vicaria objecti.

Quod autem anima ad producendas cognitiones spirituales indiget prius speciebus spiritualibus, non est ratio, quod species debeant esse ejusdem ordinis cum anima: nec quod species phantastica ratione materialitatis non possint concurrere (alias species materiales phantasticae neque possent concurrere cum anima, ad producendam speciem spiritualem) sed est alia ratio, ex qua Philosophi probant existentiam specierum spiritualium: mihi optima visa est memoria actuum, & objectorum, remanens in anima post mortem, quæ stare non potest in speciebus phantasticis; quia haec post mortem non amplius dantur: ergo debet stare in speciebus spiritualibus: si autem debent species spirituales adesse post mortem, habebunt etiam, quod agunt in vita: scilicet producent species expressas spirituales, seu cognitiones.

692. Ad 1. confir. neg. cons. Si illæ species Christi Domini fuerunt supernaturales, vel DEUS pro suo libitu, ut potuit, voluit eas dare (nec enim dicimus, species non posse esse supernaturales, sed tantum non debere tales esse) vel DEUS species supernaturales dedit; quia dari non poterat species naturalis omnium creaturarum possibilium, aut etiam futurarum; eoquod species quidditativa naturalis videatur supponere existentiam objecti, cum tamen non possint unquam existere omnia futura (videatur Lugo de incarnat. disp. 20. sec. 5.) haec autem rationes non militant in nostro casu, seu pro speciebus ad actum fidei concurrentibus. Ad 2. confir. neg. cons. Conclusio supernaturalis, si est actus fidei, necessariò præsupponit duas revelationes supernaturales, seu duos actus fidei, tanquam præmissas formales, ut patet ex dictis n. 589. Sive autem sit, sive non sit actus fidei illa conclusio, præmissæ debent esse saltem æquæ certæ, ac est conclusio, ut omnes admittunt: at qui actus naturalis non potest esse tam certus,

tus, quām actus supernaturalis: ergo præmissæ necessariò debent esse supernaturales. Licet enim præmissæ formales, ut tales, non sint motivum conclusionis, tamen sunt applicatio motivi, & quidem talis, ut pro diversitate ejusmodi applicationis, seu præmissarum, intellectus firmius, aut minus firmiter, assentiatur conclusioni; nam certè, qui tantum obscurè penetrat præmissas, vel ipsis non omnino firmiter assentitur, is non tam firmiter assentitur conclusioni, quām alius, qui præmissas evidentissimè, ac claramè penetrat, iisque omnino firmiter assentitur.

Sed nec potest quis firmius assentiri conclusioni, quam præmissis; quia non potest motivum firmius applicari conclusioni, quām sit applicatum præmissis; unde hæc non potest esse firmior, aut certior. Si nes- ges contra communem, quod præmissæ de- beant esse àequè certæ, ac conclusio, ruet eo ipso tuum argumentum; nam probare non poteris, quod ex præmissis naturalibus non possit ratione specialis auxiliū inferri conclusio supernaturalis: & sanè Cardina- lis de Lugo. *de fide disp. 9. sec. 4. n. 75.* negat, quod saltem utraque præmissa debeat esse supernaturalis, etiam in ordine ad conclusionem supernaturalem.

693. Ob. 4. Objectum fidei est super- naturalis: ergo etiam species sunt supernatu- rales. Confir. Species conducunt ad actus supernaturales: ergo etiam debent esse supernaturales. Resp. 1. ergo nec de my- steriis fidei, quando ea audimus à prædicatore, habebimus species naturales, sed o- mnes supernaturales, quod est nimium: & ipse Granadus, alias adversarius *tr. 9. disp. 5. n. 6.* admittit, dari apprehensiones natu- rales circa objecta supernaturalia, nempe mysteria SS. Trinitatis, & Eucharistiae, de quibus agit obiectio, in forma om. ant. neg. cons. cùm enim species nec sint quidditativa, nec intuitiva, non debent esse supernaturales, etiamsi sint objectorum supernatura- lium. Certè lumine naturali potest cognosci, saltem probabiliter, aliquid supernatu- rale esse possibile, ut docet Suarez *de Ange- lis l. 2. c. 29. n. 23.* & alii: ergo per specie- es naturales. Sed neque species abstractiva debet esse in eodem ordine cum objecto; alias species abstractiva DEI deberet esse Divina, & increata: imò nec species im- pressa intuitiva creata DEI, quam possibili- lem cum multis dixi *tract. de DEO. n. 225.* debet esse tam perfecta, quam DEUS; ali- as manifestè repugnaret. Ad confir. Etiam intellectus conduit ab actum fidei, nec tamen propterea est supernaturalis; quia tantum concurrit ut elevatus: pariter & species concurrunt tantum ut elevatae; unde neg. cons.

694. Ob. 5. Ex objecto, & potentia, ori- atur notitia: hoc est: ad actum fidei requiri- tur, ex parte potentiae habitus, ex parte objecti species, tanquam vicaria objecti: ergo, sicut requiritur habitus supernaturalis, ita etiam requiritur species supernaturalis.

Confir. Firmitas actus fidei habetur ab ob- jecto motivo, seu à revelatione: sed ob- jectum eam non tribuit immediate per se. ergo tribuit per speciem: sed species natura- les non possunt, eam firmitatem tribuere: ergo species debent esse supernaturales. Resp. 1. Recentior quidam adstruit quidem species supernaturales, sed non distinctas ab habitu: at non videtur hoc convenien- ter dici; cùm habitus non concurrat ex parte objecti, nec etiam, sicut ipse vide- tur velle, lumen gloriæ sit species DEI, ut cum aliis negavi *in tract. de DEO n. 243.* Resp. 2. neg. cons. sufficit enim, si unum principium ut supernaturale, scilicet habitus (cu- jus supernaturalitas aliunde probatur) & re- liqua conprincipia elevet, ut fusiū expli- cat Lugo *de fide disp. 9. sec. 4. n. 70.*

Ad confir. dist. mi. objectum eam fir- mitatem non tribuit per se, hoc est, non ex propria virtute, neg. mi. non per se, hoc est, non finē applicatione per speciem. conc. mi. & sub eadem dist. conc. vel neg. cons. dist. dein subsumpt. species naturales non possunt eam firmitatem tribuere, tanquam virtus movendi. conc. subsumpt. tanquam applicatio virtutis. neg. subsumpt. & cons. Imò species, etiam supernaturales, utpote crea- tæ, non possunt tribuere vim firmissi- mam actui fidei, qui tantum potest niti- moto Divino: ergo species, qualescumque dentur, sunt tantum applicatio motivi: ad hanc autem sufficiunt species etiam na- turales, sed elevatae. Scilicet habet se ob- jectum movens, sicut finis movens; nam iste etiam movet ut objectum, non per se, in sen- fu modo explicato, seu non finē applicatio- ne per cognitionem: & cognition etiam non debet habere vim movendi, sed tantum vim applicandi finem: nec debet esse ejusdem speciei, seu ordinis cum fine.

695. Ob. 6. contra 5. conclusionem. Apprehensio præcedens debet esse proporcio- nata judicio: ergo ante judicium super- naturalis debet dari apprehensio supernaturalis. Confir. Apprehensio est dispositio ad judici- um: sed dispositio ad judicium supernum est supernaturalis: ergo. Resp. dist. ant. ap- prehensio præcedens debet esse propor- tionata, hoc est, debet esse representatio ejus- dem objecti, conc. ant. debet esse ejusdem ordinis cum judicio. neg. ant. & cons. vide dicta de specie n. 691. Ad confir. dist. ma. apprehensio est dispositio ad judicium, de- terminatè exigens judicium supernatu- rale. neg. ma. est dispositio, non determi- natè exigens judicium supernaturale, sed in- differens, ut elevetur, vel non elevetur, ut dein sequatur judicium naturale, vel su- pernaturalis. conc. ma. & dist. sic mi. neg. cons. Hæc responio etiam datur, si obijci- tur, quod species sint dispositiones. Quod autem dispositiones ad justificationem (de quibus Tridentinum *sess. 6. c. 5. & 6.*) sint supernaturales, ideo est; quia ibi est sermo de dispositionibus positivè conducentibus, & determinatè tendentibus ad actum super- naturalis: scilicet sermo est de vocazione DEI,

DEI, & gratia excitante, de fide ex auditu concepta (qui tamen auditus non videtur, debere esse supernaturalis) de metu, & spe &c.

696. Ob. 7. Complacentiæ simplices voluntatis necessariæ, quæ dicuntur inspirationes Spiritus S. & præcedunt actum liberum voluntatis, sunt supernaturales: ergo etiam apprehensiones præviae ad judicium. Resp. neg. cons. primò enim, aliquæ gratiæ supernæ præviae, debent etiam admitti in voluntate: atqui non possunt esse aliae, quæ simplices illæ complacentiæ necessariæ; nam actus liber non fit in nobis sine nobis: sicut tamen ex S. Augustino fit in nobis sine nobis gratia prævia: ergo illæ simplices complacentiæ debent esse supernaturales. At verò in intellectu ipsum judicium credibilitatis potest esse necessarium, adeoque ipsum potest esse illa illustratio Spiritus S., quam ipse facit in nobis sine nobis: consequenter non debet præcedens apprehensio jam esse supernaturalis, seu illustratio Spiritus S.

Secundò. Ante actum voluntatis inde liberatum, seu complacentiam simplicem necessariam, præcedit actus intellectus supernaturalis, proponens objectum voluntati, amplectendum primò per talen actum complacentiæ necessariæ, ut eadem voluntas postea idem objectum etiam amplectatur per actum liberum: atqui actus supernaturalis intellectus tendit ad supernaturalem actum voluntatis, (nam, sicut cognitio naturalis boni exigit concursum naturalem ad amorem naturalem, ita cognitio supernaturalis exigit concursum supernaturalem ad amorem supernaturalem) ergo etiam ille actus præcedens complacentiam necessariam, tendit ad complacentiam supernaturalem. At nihil simile asserri potest pro supernaturalitate apprehensionum.

697. Ob. 8. Illustrationes Spiritus S. prærequisita ad fidem, sunt ex dono Spiritus S., ut colligitur ex Arausiano II. can. 7. negante, posse hominem salutari prædicationi consentire absque illuminatione, & inspiratione Spiritus S. atqui istæ illustrationes sunt apprehensiones: ergo. Confir. Judicium credibilitatis non suadet infallibiliter, dari revelationem: sed tantum suadet, dari evidentem credibilitatem: ergo judicium non est illa illustratio prærequisita ad fidem. Resp. I. nos jam n. 687. exceptissime apprehensiones immediate præcedentes actum fidei; unde hæc objectio, & confirmatione, nos non tangit.

Cardinalis Lugo negat min. seu negat, quod illæ illustrationes sint necessariò apprehensiones: sed dicit, posse esse ipsum judicium practicum supernaturale credibilitatis, quod necessarium est, adeoque fit in nobis sine nobis: simulque facit, nos cognoscere evidenter obligationem credendi. Ad confir. Lugo potest probabiliter negare antecedens; nam eo ipso, quod judicium illud proponat evidenter credibilitatem, etiam proponit adesse ipsam revelationem, &

quidem, cùm sit actus supernaturalis, id facit infallibiliter: licet non habeat illam infallibilitatem supremi ordinis, quam habet actus fidei.

698. Ob. 9. contra 6. conclusionem, Actus virtutis superioris, e. g. charitatis, potest imperari ab actu virtutis inferioris, e. g. timoris gehennæ: ergo etiam actus supernaturalis potest imperari ab actu naturali, atque adeò pia affectio non debet esse supernaturalis. Confir. Habitus elicitiūs judicii practici, dirigentis ad piæ affectionem, & habitus ipsius piæ affectionis, juxta nos præcederent habitum fidei, sicut actus illius actum hujus præcedit: atqui nullus habitus præcedit habitum fidei: ergo. Resp. conc. ant. neg. cons. Disparitas petenda est ex nostris rationibus n. 688. allatis, quæ probant oppositionem consequentis, non verò antecedentis: &, licet omitteretur, posse aliquando aliquem actum supernaturalem imperari ab actu naturali, non posset id admitti respectu actus fidei ob dictas rationes, ut patet consideranti.

Ad confir. dist. ma. Isti habitus præcederent habitum fidei, hoc est, pro priori ad ipsum infunderentur. neg. ma. hoc est, elicerent, si alsi, suos actus, antequam suos actus eliciat habitus fidei. conc. ma. & dist. sic mi. neg. cons. Judicium illud potest procedere à prudentia infusa: pia affectio autem à speciali habitu, quem probavimus n. 526. Non autem est necesse, ut isti habitus infundantur pro priori, vel temporis, vel naturæ, ad habitum fidei; nam, quando non adest habitus fidei, etiam non adest habitus charitatis, consequenter nec habitus morales: debentque tunc illi actus elici per auxilium omnipotentie extrinsec applicata, sicut & ipse actus fidei.

Postquam autem hi actus, nempe judicii practici, & piæ affectionis, eliciti fuerunt, per auxilium omnipotentie extrinsec applicatae, tanquam dispositiones, jam potest habitus fidei pro priori ad illos habitus infundi, tanquam finis eorum: quamvis isti deinceps exerceantur. Alii addunt, quod SS. Patres, quando dicunt, fidem omnium primam infundi, intelligi debeant de habitu fidei moraliter sumpto, pro complexo omnium, ad actum fidei eliciendum requisitorum quod complexum involvit etiam habitus piæ affectionis, & prudentiæ elicitiæ judicii prævii.

699. Quæri hæc etiam solet, an species rememorativa, relicta ab actu fidei, sint supernaturales. Hanc questionem jam terig. n. 44. & sequentibus. Si vis dicere supernaturales, rationem habes n. 45. allatam. Si vis eas dicere naturales, dic, actionem quidem productivam istarum specierum, cùm essentia literiter dependeat ab actibus supernaturali bus, debere esse supernaturalem: at non propterea etiam debere esse supernaturales ipsas species, quæ distinguuntur ab actione; nec enim implicat, effectum inferiorem naturalem produci ab actione supernaturali; licet non vicissim actio inferior naturalis possit

possit producere effectum supernaturale.

Accedit, quod posito actu fidei, cum hic simul sit vitalis debeatur naturae agenti, scilicet intellectui, aliqua species ipsius, ut possit actus illius, non quidem tanquam supernaturalis, sed tamen tanquam cognitionis vitalis, recordari, & rationem de eo reddere, ac actiones suas regere &c: ergo videtur debere dari aliqua species, quae sit intrinsecus naturalis, licet praesuppositivae supernaturalis: & eodem modo loquendum est de speciebus memorativis aliorum actuum supernaturalium. An autem prater has species naturales debeant etiam admitti aliquae supernaturales, tu ipse liberatis rationibus decerne. Videri etiam potest Lugo de fide disp. 9. sec. 4. n. 76. §. inferno 2d.

700. Quærer ulterius potest, unde actus fidei defumat suam supernaturalitatem, an tantum ab habitu, & gratia, à quibus certò habet supernaturalitatem: an verò etiam ab objecto formalis, seu revelatione, ita, ut nullus actus naturalis possit tanta firmitate revelationem attingere, quanta eam attingit actus supernaturalis fidei. Hoc secundum volunt Suarez l. 2. de necessitate gratiae. c. 11. n. 8. (ubi citat pro se etiam S. Thomam) & alii. At Lugo de fide disp. 9. sec. 1. per totam negat, saltem de actu supernaturali in genere, eum absolute necessariò debere trahere supernaturalitatem ab objecto formalis; quamvis dein n. 18. dicat, actu saltem voluntatis supernaturales, differre semper ratione motivis: rēmque hanc explicat, ut nos explicavimus n. 31. de objecto virtutum moralium, quae ibi videri possunt. Ab actu fidei Theologica videtur Lugo præscindere, & nos etiam præscindimus; nec enim lubet, questionem hanc valde speculativam, nec necessariam, ulterius examinare: præsertim, cum potius spectet ad tractatum de gratia. Videri possunt citati autores, sufficit nobis, actu fidei certò habere supernaturalitatem ab habitu, & gratia.

ARTICULUS III.

Quomodo Habitus Fidei se habeat ad Gratiam Sanctificantem.

701. Dico 1. Habitus fidei probabiliter nunquam infunditur ante gratiam. ita Lugo, Ripalda, Arriaga, Haunoldus l. 3. tr. 1. c. 9. contr. 1. n. 419. & alij: atque etiam S. Thomas l. 2. q. 62. a. 4. in corp. ubi docet, habitus Theologicos simul infundi, quamvis actu fidei præcedat actu spei, & charitatis. item 3. p. q. 85. a. 6. in corp. ubi ait, virtutes connexas omnes simul incipere in anima. Prob. conclusio 1. Ex Concilio Vienensi Clementin. de summa Trinit. c. 1. item ex C. Majores. de baptismo. citatis n. 23. habetur, parvulis infundi virtutes, ex virtute baptismi: ratio autem affertur; quod ex virtutes infundantur adultis, & eadem sit generalis efficacia meritorum Christi, quae per baptismum applicantur parvulis, & adultis: atqui, si adultis jam infunderetur ha-

bitus fidei ante baptismum, seu antequam recipierent gratiam, ob elicium prius actum fidei, mala esset argumentatio ab adultis ad parvulos; quia isti non possunt elicere actum fidei: ergo. Confir. Adulti non possunt recipere gratiam ante elicium actum fidei: imò neque statim cum actu fidei; quia adhuc requiritur, vel contritio, vel sacramentum: ergo, si posito actu fidei statim infunderetur habitus fidei, tunc iste semper infunderetur adultis ante gratiam, & ante baptismum: hoc autem dici non potest: ergo. prob. subsumpt. Papa, & Concilium supponunt, habitum fidei etiam adultis infundi per baptismum in re, vel saltem in voto suscepsum: ergo.

702. Probatur 2. Tridentinum *seff. 6. c. 7.* sic definit: *Unde in ipsa justificatione, cum remissione peccatorum, hac omnia simul infusa accipit homo per Iesum Christum, cui inscribitur, fidem, spem, & charitatem:* ergo ista simul cum justificatione, seu gratia, infunduntur. Loquitur autem Concilium de habitibus; nam ait, hanc fidem, ex Apostolica traditione, catechumenos petere ab Ecclesia: non autem petunt fidem actualem, quam jam ante baptismum afferunt: ergo habitualem. Ex quo etiam confirmatur sententia nostra; quia, si hanc, id est, fidem habitualem catechumeni petunt, ea non jam ob actu fidei præcedentem infunditur ante baptismum, in quo infunditur gratia.

Dicere autem illud *simul* significare, non similitatem temporis, aut naturae, sed tantum similitatem omnium trium virtutum, hoc est, ut nulla non infundatur, est sensum sine necessitate torquere: & licet juxta aliquos debeat ita explicari illud Ecclesiastici 18. v. 1. *Qui vivit in aeternum, crevit omnia simul* (eoquod aliter non videatur posse esse verus hic textus in sensu literali) non tamen sine necessitate (qualis circa verba Tridentini nulla est) debet, aut potest particula *simul* semper ita explicari; alias, si quis ab uno Episcopo, servatis intentionibus, successivè receperisset omnes ordines, posset dici, eos simul accepisse. Sed nec dici potest, Tridentinum tantum loqui de ordinariè contingentibus; nam propositio indefinita in materia dogmatica æquivalet universalis: dein juxta adversarios neque ordinariè infunderetur fides post gratiam, imò nunquam adultis, ut patet ex dictis n. præcedenti. Neque tandem dici potest, Concilium loqui tantum de fidei augmento; nam eodem modo loquitur de fide, ac charitate: at non loquitur de augmentatione, sed de prima infusione charitatis: ergo.

703. Dico 2. Habitus tamen fidei manet in peccatore sine gratia, si is non incidat in hæresin. ita Tridentinum *seff. 6. c. 15.* ubi docet, per infidelitatem fidem amitti: non verò per quodcumque aliud peccatum, quo tamen amittitur gratia, ut ibidem habetur. Licet autem ibi Concilium non utatur termino *habitus*, loquitur tamen de isto, seu de fide habituali, ut patet ex contextu; quia Concilium semper loquitur de habitu capitibus antecedentibus, ut iterum pater,

pater ex dictis n. precedenti. Eadem conclusio quod i. partem desumitur ex omnibus illis S. Scripturæ locis, quibus probatur, fidem esse posse sine charitate, quæ vide apud Bellarminum tom. 4. contr. 3. general. 2. princip. l. 1. de justificatione c. 15. sic Joannis 12. v. 42. Ex principibus multi crediderunt in eum: sed propter Phariseos non confitebantur, ut e synagoga non ejicerentur; dilexerunt enim gloriam hominum magis, quam gloriam DEI. & Jacob. 2. v. 20. Fides sine operibus mortua est.

Obiter hic addo, etiam manere in peccatore spem. Probatur hoc auctoritate omnium Theologorum, & paritate à fide desumpta. Excipe tamen, nisi quis desperet, aut infidelis fiat; nam desperatio, utpote strictè opposita spei, istam destruit: infidelitas autem, ut dictum est, destruit fidem: cùmque fides sit fundamentum spei, illa destructa, etiam ista destruitur.

704. Quæri ulterius potest, an habitus fidei (& idem est de spe) maneat in peccatore, ex natura rei, sive juxta exigentiam ipsius habitus: an verò præcisè ex libero decreto conservetur à DEO, contra, vel supra suam exigentiam. Hoc secundum afferit Lugo de fide disp. 16. sec. 2. n. 29. ex ea ratione, quam ponit n. 26. scilicet, gratiam esse naturam in ordine superno, & habitus esse ejus potentias: potentias autem non manere destructa earum natura, sicut non manent potentiae auditiva, visiva &c. destructa natura animalis. Addit tamen, non propterea miraculosè fidem conservari; cum hoc fiat ex lege universalis, à DEO, justis de causis, contra, vel supra exigentiam habituum statuta.

Ripalda contra, & alii dicunt, fidem connaturaliter in peccatore fidei manere. Ajunt hi auctores, quod, licet non omnes potentiae, quæ non possunt connaturaliter produci absque natura eas exigente, possint manere ista destructa, tamen possint manere aliquæ destructæ naturæ: sic ajunt, virtutem germinandi, quæ est potentia grani, manere in grano emortuo: sed hoc exemplum vim non habet apud eos, qui admittunt vitam semenum. Negari tamen non potest, quod maneat in cadaveribus destructa animæ potentiae aliqua producendi certos effectus, ut patet in herbis: quos effectus, si etiam attribuas formis partialibus, dici poterit, has ipsas formas esse in aliquo sensu potentias animæ subordinatas. Sed neque debet esse omnimoda paritas, inter verè, & strictè dictam naturam, ejusque potentias, ac inter tantum quasi naturam, ejusque quasi potentias; potuit enim DEUS pro libitu producere habitus fidei, & spei, cum tali, vel alia exigentia: quid autem fecerit, est satis incertum, quamvis neutri sententia negare velim suam probabilitatem.

ARTICULUS IV.

Solvuntur Objectiones.

705. Ob. 1. contra i. conclusio nem. Habitus fidei conservatur sine gratia: ergo ei am sine illa producitur. Confir. 1. Tridentinum sess. 6. c. 8. ait: *Fides est humanae salutis initium, fundamentum, & radix omnis justificationis*: ergo debet infundibitus fidei ante justificationem, seu gratiam. Confir. 2. Qui accedit cum actu fidei ad baptismum, sed tamen cum aliquo peccato, e.g. luxuriae, licet non recipiat gratiam, tamen recipit characterem, & fidem: ergo fides recipitur ante gratiam. Resp. conc. ant. neg. consl. Ratio responsionis desumitur partim ex dictis num. preced. partim ex rationibus conclusionis: insuper in plurimis patet, plus requiri ad primam productionem, quam tantum ad conservationem rei.

Ad 1. confir. neg. consl. Tridentinum ibi loquitur de fide actuali, ut patet vel ex eo; quia dicit, nec fidem, nec opera mereri justificationis gratiam: ergo loquitur de fide, quæ saltem generice accepta, potest esse meritaria: hæc autem est actualis, non habitualis: adeoque ex illis verbis nequit inferri, quod debeat infundi habitus fidei ante justificationem. Ad 2. confirm. neg. ant. cum Lugone de fide disp. 16. sec. 2. n. 22. non enim ponitur sufficiens dispositio ad unum habitum, nisi ponatur ad omnes, nec habemus sufficiens fundamentum ex Scripturis, vel Conciliis, adstruendi in tali casu efficaciam baptismi dimidiatam, in ordine ad habitum, sicut ad characterem.

706. Ob. 2. Tridentinum sess. 6. c. 7. ait: *Nam fides, nisi ad eam spes accedat, & charitas, neque unit perfecte cum Christo, neque corporis ejus vivum membrum efficit*: ergo fides debet prius infundi; alias spes, & charitas, non possent accedere. Confir. 1. Hæreticus, quando accedit ad fidem, dicitur jam fidelis, antequam justificetur: ergo jam habet habitum fidei. Confirm. 2. S. Thomas 2. 2. q. 6. a. 2. ad 3. ait: *Quod ille, qui accipit à DEO fidem absque charitate, non simpliciter sanatur ab infidelitate*: ergo fides infunditur absque charitate.

Resp. neg. consl. Per accedere Tridentinum tantum intelligit conjungi; alias nunquam, neque parvulis possent simul infundi istæ tres virtutes; quia, si simul infunderentur, non accederent spes, & charitas ad fidem, quod tamen Tridentinum requirit ad justificationem; unde per accessum intelligitur tantum conjunctio: estque hic modus loquendi frequens: sic dicimus, sapientiam non esse valde astimandam, nisi accedat pietas. Ad 1. confir. neg. consl. Luxuriosus, si det eleemosynam, dicitur misericors: quin tamen habeat habitum infusum misericordie; quare terminus fidelis potest significare

gnificare, vel habentem habitum fidei, vel habentem actum fidei moraliter perseverantem: & in hoc secundo sensu talis haereticus dicitur fidelis.

Ad 2. confir. neg. conf. S. Doctor loquitur de fide actuali, quam DEUS donat peccatori infideli, dum cum eo per auxilium extrinsecum concurrit ad actum fidei, ut colligitur ex toto illo articulo, & vel maximè ex illis, quæ eodem loco habet, nempe per solam fidem non sanari hominem simpliciter; *quia non removetur culpa precedentis infidelitatis*: sed tantum sanari secundum quid, *ut scilicet cesset à tali peccato*, seu actu peccati; nam statim addit: *Hoc autem frequenter contingit, quod aliquis defiat ab uno actu peccati, etiam DEO hoc faciente, qui tamen ab actu alterius peccati non defiit, propria iniquitate suggerente: & per hunc etiam modum datur aliquid homini à DEO, quod credat: ergo loquitur Angelicus de cessatione ab infidelitate actuali, seu de actu fidei: quem actum etiam significat ipsa vox *credere*.* Quando autem huc afferuntur textus S. Augustini, citati n. 621. ipsi quoque explicari possunt de fide actuali.

707. Ob. 3. Gratia requirit aliquam dispositionem in subjecto: ergo ante illam prior infunditur fides. Confir. Si fides, & spes, dependent à gratia, non est assignabilis ratio, cur præ habitibus moralibus in peccatore conserventur: sed debet dari ratio: ergo. Resp. retorq. argum. ergo etiam habitus pœnitentia infunditur ante gratiam; quia etiam aliqua pœnitentia præquiritur. In forma dist. ant. gratia requirit aliquam dispositionem actualem. conc. ant. habitualem. neg. ant. & conf. Dispositio autem ista, sive actus fidei, aut aliarum virtutum, non procedunt ab habitu, sed ab auxilio extrinseco, sicut etiam actus contritionis, si eliciatur à peccatore.

708. Ad confir. iterum retorq. argum. Si habitus fidei, & spei, non dependent à gratia, cur dependent alii? scilicet talis est voluntas DEI, quæ innotescit nobis sufficiens ex Tridentino. In forma. dist. ma. non est assignabilis ratio, distincta à voluntate DEI, quæ nobis certò sit cognita. om. ma. quæ saltem probabiliter sit nobis cognita. neg. ma. & dist. sic mi. neg. conf. Per se sufficeret sola voluntas DEI: potest tamen adhuc alia assignari ratio probabilis, ex eo, quod habitus fidei, & spei, sint quasi fundamenta vita spiritualis, & eorum actus maximè necessarii, quodque DEUS ex sua misericordia noluerit, hominem spoliare omni dono supererno: sed voluerit, ei hos habitus relinquere, nisi specialiter, per peccata immediatae opposita, eos demereatur. Cum autem habitus pia affectionis etiam necessarius sit ad actus fidei, putant Lugo disp. 10. de fide sec. 3. n. 44. & Haunoldus l. 3. tr. i. c. 9. n. 431. etiam eundem in peccatore manere: imo & habitum elicivum judicii practici supernaturalis de credibilitate revelationis: quod quidem valde pro-

R. P. Ant. Mayr. Theol. Tom. I.

babile est: sed non ita certum, ut certum est manere habitus spei, & fidei, de quibus id est de fide ex Tridentino. Contra 2. conclusionem non est, quod à Theologis obijciatur. Jam quæstionibus hucusque agitatis affinis est quaatio de subjecto habitus fidei: ex cuius occasione etiam statim agendum, de subjecto spei, & charitatis; tum ne plura hæc dicenda, alibi iterum repeti necesse sit; tum ut disserimen inter habitus Theologicos hac in re clarius notetur.

QUESTIO III.

De Subjecto Habitū Fidei.

ARTICULUS I.

In quibus Subjectis dentur Habitus Fidei, Spei, aut Charitatis.

709. **D**ico 1. Habitum charitatis datur in omnibus justis, viatoribus, & comprehensoribus, etiam ipso Christo Domino: non autem in graviter peccantibus, ita certissima omnium. Prob. 1. p. conclusionis. In primis si supponatur, habitum charitatis (ut aliqui volunt) esse identificatum cum gratia sanctificante, tunc clarum est, quod sit in omnibus justis, in quibus omnibus est ea gratia, utpote forma denominans justos: cùmque Christus Dominus etiam habeat gratiam sanctificantem, ejusdem speciei cum nostra, etiam in ipso erit habitus charitatis.

Si autem supponatur (ut plures volunt) habitum charitatis esse distinctum à gratia, tamen negari non potest, quod ipse ex lege DEI sit semper connexus cum gratia, & cum ea in justificatione infundatur, ut docet Tridentinum sess. 6.c.7. his verbis: *Unde in ipsa justificatione, cum remissione peccatorum, hæc omnia simul infusa accipit homo per Jesum Christum, cui inscribitur, fidem, spem, & charitatem.* Intelligitur autem charitas habitualis; nam hæc ibidem dicitur justificatis inhærente: hoc est, in ipsis tamdiu manere, donec peccato gravi expellatur: ergo iterum, ubi datur gratia, scilicet in omnibus justis, datur etiam habitus charitatis, cum ea connexus, & cum eadem infusus: cùmque, ut jam dictum, Christus Dominus habeat etiam gratiam sanctificantem, quamvis longè intensiorem, tamen ejusdem speciei cum nostra, quæ est radix habituum supernaturalium, habet etiam similem habitum charitatis, uti omnes concedunt.

710. Hic autem habitus charitatis non cessat in Beatis, seu comprehensoribus (uti cessat fides, & juxta multos etiam spes) nam in celo quoque charitas potest elicere suos actus amoris, ubi tamen fides suos actus non potest elicere: neque etiam spes juxta eos, qui eam in Beatis negant permanere. Hinc de charitate dicit Apostolus 1. Corinth. 13. v. 8. *Charitas nunquam exedit:* quæ verba Cc SS. Pa-